

Duchovněvědecká nauka o člověku

Křesťanství v běhu vývoje našeho současného lidstva Vůdčí osobnosti a avatarské bytosti

PATNÁCTÁ PŘEDNÁŠKA

15. února 1909

Z té jedné přednášky, která se zde konala o složitých otázkách znovuvtělení, jste mohli vidět, že s dalším postupem v duchovně-vědeckém světovém názoru se modifikuje to, co jsme na začátku mohli podat jako elementární pravdy, že pozvolna vystupujeme ke stále vyšším a vyšším skutečnostem. Je proto přece jen správné, že se na začátku všeobecné světové pravdy popisují tak elementárně, tak jednoduše jak je to možné. Je však také nutné, abychom od základu pomalu pronikli k vyšším pravdám; těmito vyššími pravdami se totiž pomalu dosáhne teprve toho, co má duchovní věda mezi jiným podat: totiž možnost pochopit, proniknout svět, který nás obklopuje ve smyslové, fyzické sféře. Máme však ještě velmi dlouhou cestu vzhůru, než se nám podaří načrtnout souvislost v duchovních liniích a silách, které jsou za smyslovým světem. Avšak už díky mnohému, co bylo řečeno v posledních hodinách, bude tento nebo onen jev našeho bytí vysvětlitelnější, jasnější. Dnes právě v tomto ohledu trochu postoupíme a také zde budeme opět mluvit o komplikovanějších otázkách reinkarnace, znovuvtělení.

K tomu si dnes především ujasníme, mezi bytostmi, které zaujímají vedoucí postavení ve vývoji lidstva na Zemi je rozdíl. V průběhu našeho zemského vývoje musíme rozlišovat takové vedoucí osobnosti, které se vyvíjely takřka od začátku s lidstvem naší Země, jak právě je, jenže postupovaly rychleji. Dalo by se říci: Když se vrátíme až do doby pradávnejší lemurské minulosti, najdeme mezi tenkrát vtělenými lidmi nejrůznější vývojové stupně. Všechny duše, které tenkrát byly vtěleny, prodělávaly v následující atlantské době, v naší poatlantské době stále znovu a znovu reinkarnace, znovuvtělení. Duše se vyvíjely různou rychlostí. Žijí duše, které se vyvíjely poměrně pomalu různými inkarnacemi, které musí v budoucnosti teprve projít ještě daleké vzdálenosti. Jsou tu však také takové duše, které se vyvíjely rychle, které, dalo by se říci, využily svých inkarnací vydatnější měrou, a které dnes v duševně duchovním, tedy spirituálním ohledu jsou na tak vysokém stupni, že normální dnešní člověk se k takovému stupni dostane teprve ve velmi, velmi daleké budoucnosti. Ale zůstaneme-li v této sféře duší, tak můžeme přece jen říci: ať jsou tyto jednotlivé duše sebepokročilejší, ať sebe víc přecházejí normálního člověka, prodělaly přece jen v našem zemském vývoji stejný průběh jako ostatní lidé, jen rychleji postupovali.

Kromě těchto vedoucích osobností, které jsou v tomto směru stejného druhu jako ostatní lidé, jen stojí na vyšším stupni, jsou v průběhu vývoje lidstva také jiné osobnosti, jiné bytosti, které neprošly různými vtěleními stejně jako ostatní lidé. Můžeme si znázornit, na čem to asi spočívá, když si řekneme: Byly bytosti právě v době lemurského vývoje, které jsme právě vzali v úvahu, které už neměly zapotřebí sestoupit tak hluboko do fyzického vtělení jako ostatní lidé, jako všechny ty bytosti, které byly právě popsány, tedy bytosti, které by byly mohly prodělat svůj vývoj ve vyšších duchovních oblastech, které neměly zapotřebí sestoupit do lidských těl ke svému vlastního dalšímu postupu. Taková bytost však, aby zasáhla do průběhu vývoje lidstva, přece jen může sestoupit jako zástupce právě do takového těla, jako mají lidé. Takže v některé době se může vyskytnout bytost, a zkoumáme-

li ji jasnozřivě s ohledem na její duši, nemůžeme u ní jako u jiných lidí říci: sledujeme ji v čase zpátky a najdeme ji v předešlé lidské inkarnaci, sledujeme-li ji dále zpět a najdeme ji opět v jiné inkarnaci a tak dále, ale musíme si říci: Sledujeme-li duši takové bytosti nazpátek v průběhu času, tak možná vůbec u ní nepřijdeme k dřívější tělesné lidské inkarnaci. Jestliže však k takové přijdeme, pak je to jen z toho důvodu, že taková bytost může také častěji sestupovat v mezidobích a vtělovat se jako zástupce v lidském těle. Taková duchovní bytost, která tedy sestoupí do lidského těla, aby zasáhla jako člověk do vývoje, aniž sama z tohoto vtělení něco má, aniž to, co zde ve světě prožije, má pro ni samotnou ten nebo onen význam, se nazývá ve východní moudrosti avatar. A to je rozdíl mezi vedoucí bytostí, která sama vzešla z vývoje lidstva, a takovou, kterou nazýváme avatar, že bytost avatar nemusí pro sebe získávat žádné plody ze svých fyzických vtělení, nebo z jednoho fyzického vtělení, kterému se podrobuje, neboť vstupuje do fyzického těla pro blaho a pokrok lidí. Tedy jak řečeno: buď jen jednou nebo i víckrát za sebou může taková avatarská bytost vstoupit do lidského těla, a je potom naprosto něco jiného než jiná lidská osobnost.

Největší avatarská bytost, která žila na zemi, jak můžete zjistit z ducha všech přednášek, které se zde konaly, je Kristus, ona bytost, kterou označujeme jako Krista a která se ve třicátém roce života Ježíše Nazaretského usadila v jeho těle. Tato bytost, která se dostala do styku s naší Zemí teprve na počátku našeho letopočtu, která byla vtělena tři roky v lidském těle, je od oné doby ve spojení s astrální sférou, tedy s duchovní sférou našeho nadsmyslového světa, tato bytost má jako avatarská bytost zcela jedinečný význam. Kristovu bytost bychom hledali naprosto marně na Zemi v dřívější lidské inkarnaci, zatímco jiné nižší avatarské bytosti se ovšem mohou vtělovat i častěji. Rozdíl není v tom, že se vtělují častěji, ale že samy nijak netěží ze zemských vtělení. Jen dávají, nic od Země neberou. Chcete-li tuto věc naprosto správně chápat, musíte ovšem rozlišovat mezi tak vysokou avatarskou bytostí, jako byl Kristus, a mezi nižšími avatarskými bytostmi.

Takové avatarské bytosti mohou mít na naší Zemi nejrůznější úkoly. O takovém úkolu avatarských bytostí budeme mluvit nejdříve. A abychom nemluvili spekulativně, přistoupíme hned ke konkrétnímu případu a znázorníme si, v čem takový úkol může spočívat.

Všichni víte z vyprávění, které se nakupilo kolem Noema, že v starohebrejském vyličení je vedena velká část lidstva po Noemovi třemi praotci: Semem, Chámem a Jafetem. Dnes se nebudeme dále zabývat tím, co nám mají popisovat v ostatním ohledu Noe a tito tři praotcové. Jen si ujasníme, že hebrejské písemnictví, které mluví o Semovi, jednom synu Noemově, svádí celý kmen Semitů na Sema jako praotce. Skutečně okultní názor na takovou věc má přitom všude za základ hlubší pravdy. Ti, kdo mohou takovou věc nejrůznějším způsobem probádat z okultismu, vědí o tomto Semovi, praotci Semitů, toto:

Pro takovou osobnost, která má být praotcem celého kmene, musí být už od narození postaráno, aby právě ona mohla být tímto praotcem. Čím je postaráno o to, aby taková osobnost, jako zde například Sem, mohla být praotcem takového celého národa nebo kmenového společenství! - U Sema se to stalo tím, že dostal zcela zvláště přizpůsobené éterné tělo. Víme, že člověk tehdy, když se narodí do tohoto světa, obklopí svou osobnost svým éterným neboli životním tělem vedle ostatních článků lidské bytosti. Pro takového prapředka musí být připraveno zvláštní éterné tělo, které je současně vzorovým éterným tělem pro všechny potomky, kteří tuto osobnost v generacích následují. Takže u takové praindividuality máme typické éterné tělo, jakési vzorové éterné tělo; a pak ta věc pokračuje pokrevním příbuzenstvím generacemi tak, že jsou jistým způsobem éterná těla všech potomků, kteří patří k témuž kmenu, obrazy éterného těla předka. Tak ve všech éterných tělech semitského národa bylo vetkáno něco jako obraz éterného těla Sema. Jak může nastat taková věc v průběhu vývoje lidstva!

Podíváme-li se na tohoto Sema přesněji, zjistíme, že jeho éterné tělo dostalo svou pravzorovou podobu tím, že se právě do jeho éterného těla vetkal avatar - i když ne tak vysoký avatar, abychom ho mohli srovnat s jistými jinými avatarskými bytostmi; ale i tak se do jeho éterného těla ponořila vysoká avatarská bytost, která ovšem nebyla spojena s astrálním tělem a také ne se Semovým já, ale jaksi se vetkala do Semova éterného těla. A můžeme právě na tomto příkladu hned studovat, jaký to má význam, když se avatarská bytost účastní na konstituci, na složení člověka. Jaký pak to má vůbec smysl, že člověk, který jako Sem, má takový úkol, být praotcem celého národa, dostane do svého těla jakoby vetkanou avatarskou bytostí Má to ten smysl, že pokaždé, když je avatarská bytost vetkána do tělesného člověka, některý článek - nebo i více článků - této lidské bytosti se může zmnohonásobit, může být rozštěpen.

Ve skutečnosti následkem té skutečnosti, že byla avatarská bytost vetkána do éterného těla Semova, naskytla se možnost, aby vznikaly tytéž obrazy originálu, a tyto nesčetné obrazy mohly být vetkány všem lidem, kteří následovali praotce v generačním sledu. Takže sestup avatarské bytosti má mezi jiným ten smysl, že přispívá ke zmnohonásobení jednoho nebo více článků dotyčné bytosti, která je oduševněna avatarem. Jak z toho můžete vidět, v Semovi bylo obzvláště cenné éterné tělo, pravzorové tělo, které bylo připraveno a pak vetkáno Semovi vysokým avatarem, takže pak mohlo v mnoha věrných vyobrazeních sestoupit na všechny ty, kteří měli být s tímto předkem pokrevně příbuzní.

Tak jsme už na začátku zmíněné hodiny hovořili o tom, že je také spirituální ekonomie, spočívající v tom, že něco, co je zvláště cenné, zůstane zachováno a přenáší se do budoucnosti. Slyšeli jsme, že se znovu vtěluje nejen já, ale že se mohou znovu vtělit astrální tělo i éterné tělo. Nehledě k tomu, že vznikly nesčetné obrazy Semova éterného těla, bylo také vlastní éterné Semovo tělo uchováno v duchovém světě, neboť toto éterné tělo mohlo být později velmi dobře použito při posláni hebrejského národa. V tomto éterném těle byly původně vyjádřeny všechny zvláštnosti hebrejského národa. Kdyby někdy mělo nastat pro starý hebrejský národ něco zvláště důležitého, kdyby měla být na někoho přenesena zvláštní úloha, zvláštní posláni, pak by to mohlo být na individualitu, která v sobě nesla toto éterné tělo praotce.

Skutečně jedna do dějin hebrejského národa zasahující osobnost měla éterné tělo praotce. Zde máme ve skutečnosti jednu z oněch nádherných komplikací v lidském vývoji, které nám toho mohou tolik objasnit. Máme co dělat s velmi vysokou osobností, která se jaksi musela spustit dolů, aby mluvila k hebrejskému národu odpovídajícím způsobem a aby mu dala sílu k obzvláštnímu posláni, asi tak, jako když duchovně zvláště vynikající člověk by musel mluvit k nízkému národnímu kmeni, musel by se naučit řeč tohoto kmene; ale proto se nemusí tvrdit, že řeč je něco, co ho vynese vzhůru, dotyčný se jen musí k této řeči odhodlat. Tak se musela vysoká osobnost odhodlat do éterného těla samého Sema, aby mohla dát zcela určitý impuls sta- rohebrejskému národu. Tato individualita, tato osobnost je tatáž, kterou najdete v biblických dějinách pod názvem Melchisedech. To je osobnost, která si přivlastnila Semovo éterné tělo, aby pak dala impuls Abrahamovi, kterého pak najdete tak krásně vyličeného v bibli. Tedy nehledě k tomu, že to, co bylo obsaženo v osobnosti Semově, se zmnožilo tím, že v tom byla vtělena avatarská bytost a pak byla vetkána všem ostatním éterným tělům příslušníků hebrejského národa, bylo vlastní éterné tělo Semovo uchováno v duchovém světě, aby je později mohl nést Melchisedech, který měl dát hebrejskému národu skrze Abrahama důležitý impuls. Tak jemně jsou zařízeny skutečnosti, které jsou za fyzickým světem a které nám teprve vysvětlují, co se děje ve fyzickém světě. Dějiny poznáváme teprve tím, že můžeme poukázat na takové skutečnosti: na skutečnosti duchového druhu, které jsou za skutečnostmi fyzickými. Dějiny nemohou být nikdy vysvětlitelné ze sebe samých, když zůstaneme jen u fyzických skutečností.

Obzvláště důležité se stává to, co jsme teď vyložili: že sestupem avatarské bytosti se rozmnoží

podstatné články toho člověka, který je nositelem takové avatarské bytosti, a jsou přeneseny na druhé, objevují se v podobách praobrazu; stane se to zcela zvláště důležité objevením se Krista na Zemi. Tím, že avatarská bytost Kristova prodlévala v těle Ježíše Nazaretského, byla dána možnost, že se jak éterné tělo Ježíše Nazaretského nesčetněkrát zmnožovalo, tak i astrální tělo a dokonce i já - já jako impuls, jak byl podnícen tenkrát v astrálním těle, když vstoupil Kristus do trojitě schránky Ježíše Nazaretského. Avšak nejdřív vezměme ohled na to, že avatarskou bytostí mohlo být rozmnoženo éterné a astrální tělo Ježíše Nazaretského.

Tak se vyskytne v lidstvu jeden z nej významnějších zjevů právě objevením se Kristova principu v zemském vývoji. Co jsem vám vyprávěl o Semovi, to je v podstatě typické a charakteristické pro dobu před Kristem. Je-li rozmnožováno tímto způsobem éterné tělo nebo i astrální tělo, pak jejich obrazy přejdou zpravidla na takové lidi, kteří jsou pokrevně příbuzní s tím, kdo měl praobraz: proto byly obrazy Semova éterného těla přenášeny na příslušníky hebrejského kmene. Objevením se Kristovy avatarské bytosti to bylo jinak. Éterné tělo a astrální tělo Ježíše Nazaretského bylo rozmnoženo a jako takové rozmnožení uchováno, až mohlo být použito v průběhu vývoje lidstva. Ta těla nebyla však vázána na tuto nebo onu národnost, na tento nebo onen kmen, ale na to, kde se v následujícím čase našel člověk, lhostejno jakou měl národnost, který byl zralý, vhodný pro to, aby do svého vlastního astrálního těla dostal vetkán astrální obraz astrálního těla Ježíše Nazaretského nebo éterný obraz éterného těla Ježíše Nazaretského; tomu mohly být vetkány. Tak vidíme, jak byla dána možnost, aby v následující době, řekněme, byly všelijakým lidem vetkány jako otisky obrazy astrálního těla nebo éterného těla Ježíše Nazaretského.

S touto skutečností souvisí intimní dějiny křesťanského vývoje. Co je obyčejně líčeno jako dějiny křesťanského vývoje, je množství zcela vnějších udalostí. A proto se bere velmi málo zřetel na to nejhlavnější, totiž na rozdělení vzhledem ke skutečným periodám v křesťanském vývoji. Kdo může hlouběji nahlédnout do průběhu vývoje křesťanství, ten snadno pozná, že v prvních staletích křesťanské doby byl způsob šíření křesťanství zcela jiný než v pozdějších staletích. V prvních křesťanských staletích bylo šíření křesťanství jaksí vázáno na všechno to, co se mohlo získat z fyzické úrovně. Stačí se rozhlédnout po prvních učitelích křesťanství a uvidíme, jak tu jsou zdůrazňovány fyzické vzpomínky, fyzické souvislosti a vše, co fyzicky zůstalo. Pomyslete si jen na to, jak Irenaeus, který v druhém století hodně přispěl k rozšíření křesťanské nauky v různých zemích, zdůrazňoval právě to, aby vzpomínky sahaly zpět k lidem, kteří ještě sami slyšeli žáky apoštolů. Velký důraz se kladl na to, že takovými fyzickými vzpomínkami se mohlo prokázat, že Kristus sám v Palestině učil. Tu se například zvláště zdůrazňuje, že sám Papiás seděl u nohou apoštolských žáků. Dokonce se ukazují a popisují místa, kde seděly takové osobnosti, které tu byly jako očité svědkové toho, že Kristus v Palestině žil. Fyzický pokrok ve vzpomínce je to, co se zvláště zdůrazňuje v prvních staletích křesťanství.

Jak velmi je vyzdvihováno všechno, co fyzicky zůstalo, to vidíte na slovech starého Augustina, který tu říká: Proč věřím na pravdy křesťanství? Protože mě k tomu nutí autorita katolické církve. Jemu je fyzická autorita, že tu je něco ve fyzickém světě, to důležité a podstatné, že se zachovala tělesnost, která navazuje na osobnost, dosahuje až k tomu, kdo byl druhem Kristovým jako Petr. To je pro něj směrodatné. Můžeme tedy vidět: Jsou to doklady, dojmy na fyzické úrovni, na než se v prvních staletích šíření křesťanství klade velký důraz.

To se teď po Augustinově době změnilo až asi do desátého, jedenáctého, dvanáctého století. Tady už není možné se odvolávat na živou vzpomínku, přibírat jen doklady fyzické úrovně, neboť ty jsou příliš daleko v minulosti. I v celé náladě, ve smýšlení lidí, kteří teď přijali křesťanství - a zvláště je tomu tak u evropských národů - je něco zcela jiného. V této době je ve skutečnosti něco jako bezprostřední vědomost, že existuje Kristus, že Kristus zemřel na kříži, že dále žije. V době od čtvrtého, pátého století až do století desátého,

dvanáctého byl velký počet lidí, kterým by se jevílo naprosto šílené, kdyby se jim řeklo, že se může také pochybovat o událostech v Palestině, neboť oni to věděli lépe. Oni mohli v sobě samých vždycky prožít něco, co bylo jakési Pavlovo zjevení v malém, co Pavel, který byl až do té doby Saulem, prožil na cestě do Damašku, a čím se stal Pavlem.

Čím si mohlo hodně lidí v těchto staletích taková v jistém vztahu jasnozřivá zjevení o událostech v Palestině zachovat? Bylo to možné tím, že v těchto staletích byly velkému počtu lidí vetkány obrazy rozmnoženého éterného těla Ježíše Nazaretského, které byly zachovány, aby je tito lidé mohli přitáhnout. Nebylo to výlučně jen éterné tělo Ježíšovo, ale jejich éternému tělu byla vetkána podoba původního originálu Ježíše Nazaretského. Lidé, kteří v sobě mohli mít takové éterné tělo, a tím mohli mít bezprostředně vědomost o Ježíši Nazaretském a také o Kristu, takoví lidé v těchto staletích byli. Tím byl také obraz Krista uvolněn od zevní historické, fyzické existence. A nejvíce uvolněný se nám jeví v oné nádherné básni 9. století, která je známá jako báseň o Heliandovi, z doby Ludvíka Pobožného, který vládl od 814 do 840, a která byla sepsána nesmírně prostým mužem ze Saska. Co se týče jeho astrálního těla a jeho já, nemohl vůbec dosáhnout k tomu, co bylo v jeho éterném těle. Jeho éternému tělu byl totiž vetkán obraz éterného těla Ježíše Nazaretského. Tento prostý saský pečovatel o duše, který napsal tuto báseň, měl z bezprostředního jasnozřivého náhledu jistotu: Kristus je tu na astrální úrovni, a je to tentýž, který byl ukřižován na Golgotě. A protože to pro něj bylo bezprostřední jistotou, nepotřeboval se už držet historických dokladů. Už nepotřeboval fyzické zprostředkování toho, že tu je Kristus. Líčí ho proto také osvobozeného od celé scenérie v Palestině. Líčí ho asi tak jako vůdce nějakého středoevropského nebo germánského kmene a ty, kdo jsou kolem něho jako jeho vyznavači, jako apoštolové, popisuje asi tak jako vazaly germánského knížete. Veškerá vnější scenérie je změněná, zůstalo jen to, co je to vlastní, podstatné, věčné na Kristově postavě, co je strukturou událostí. On tedy, kdo měl takovou bezprostřední vědomost, která se postavila na tak důležitém základě, na otisku éterného těla Ježíše Nazaretského, on nebyl odkázán tam, kde mluvil o Kristu, držet se bezprostředních historických událostí. Obklopil to, co měl jako bezprostřední vědomost, jinou vnější scenérií. A tak, jak jsme mohli v tomto pisateli básně o Heliandovi líčit jednu z podivuhodných osobností, která měla ve svém éterném těle vetkán obraz éterného těla Ježíše Nazaretského, tak bychom mohli v této době najít jiné osobnosti, které také měly něco takového. Tak vidíme, jak se za fyzickými událostmi děje to nej důležitější, co nám mohou dějiny intimně vysvětlit. Sledujeme-li tak dále křesťanský vývoj, tak přijdeme asi do jedenáctého, dvanáctého až patnáctého století. Tady bylo zcela jiné tajemství, které neslo celý vývoj dále. Nejprve tu byla vzpomínka na to, co bylo na fyzické úrovni, pak to bylo něco éterného, co se bezprostředně vetkalo do éterných těl nositelů křesťanství ve střední Evropě. V pozdějších staletích od dvanáctého do patnáctého století to bylo obzvláště astrální tělo Ježíše Nazaretského, které bylo v četných obrazech vetkáno do astrálních těl nej důležitějších nositelů křesťanství. Takoví lidé pak měli já, které si jako já mohlo dělat velmi nesprávné představy o všem možném, ale v jejich astrálních tělech žilo něco bezprostředního jako síla, jako oddanost, bezprostřední jistota svátých pravd. Hluboká vroucnost, zcela bezprostřední přesvědčení a za jistých okolností i schopnost, doložit toto přesvědčení, to vše bylo v takových lidech. Co nás mnohdy právě u těchto osobností tak zvláště musí zajímat, je to, že ve svém já často vůbec nedorostly k tomu, co obsahovalo jejich astrální tělo, protože si vetkalo obraz astrálního těla Ježíše Nazaretského. Často se groteskně projevovalo to, co dělalo jejich já, velkolepě a vznešeně však se projevoval svět jejich nálad a citů, jejich vroucnost. Taková osobnost byl na příklad František z Assisi. A právě když studujeme Františka z Assisi a jako dnešní lidé nemůžeme pochopit jeho vědomé já a přece jen musíme mít úctu k jeho citovému světu, ke všemu co udělal, dá se to z takového hlediska vysvětlit. Byl jedním z těch, kdo měli vetkaný obraz astrálního těla Ježíše Nazaretského. Tím byl s to vykonat právě to, co vykonal. A jeho četní následovníci z řádu františkánů s jejich služebníky a minority měli podobně takové obrazy vetkané ve svých astrálních tělech.

Právě všechny ty podivuhodné, jinak záhadné jevy z oné doby se vám osvětlí a objasní, když si důkladně před duševní zrak předvedete toto zprostředkování ve světovém vývoji mezi minulostí a budoucností. Záleží na tom, zda těmto lidem středověku bylo více věkováno z astrálního těla Ježíše Nazaretského to, co nazýváme duše pocitová, nebo více duše rozumová, nebo to, co nazýváme duši vědomou. Astrální tělo člověka totiž musí v jistém vztahu být chápáno tak, že obsahuje toto všechno: tedy že zahrnuje já a já že obsahuje, duši pocitovou, duši rozumovou a duši vědomou. Duše pocitová Ježíše Nazaretského byla vším ve Františku z Assisi. Duše pocitová Ježíše Nazaretského byla vším v oné nádherné osobnosti, jejíž život bude sledovat vaše duše, poznáte-li tajemství života: Alžběty Durinské, narozené roku 1207. Tu máme takovou osobnost, která do duše pocitové věkává obraz astrálního těla Ježíše Nazaretského. Záhada lidské podoby se nám vysvětlí, když toto víme. A především se vám vysvětlí nějaký jev, když víte, že v této době nejruznější osobnosti do sebe věkávaly duši pocitovou, duši rozumovou nebo duši vědomou jako obrazy z astrálního těla Ježíše Nazaretského. Pochopitelnou se vám stane ona věda, která se jinak tak málo chápe, a kterou obyčejně označujeme jako scholastiku. Jakou úlohu si stanovila scholastika? Stanovila si úlohu najít z důvodů posouzení intelektu doklady, důkazy pro to, k čemu nebylo řádné historické napojení a pro co ani nebyla žádná bezprostřední jasnořivá jistota, jako tomu bylo v předešlých staletích věkavým věčným tělem Ježíše Nazaretského. Tito lidé si museli stanovit úkol a řekli si: Tradicí nám bylo sděleno, že v dějinách se vyskytla ona osobnost, která je známá jako Ježíš Kristus, že do vývoje lidstva zasáhly jiné duchové bytosti, o nichž nám svědčí náboženské doklady. Z jejich duše rozumové, z intelektu obrazu astrálního těla Ježíše Nazaretského si stanovily úkol dokázat to všechno jemnými a ostře vymezenými pojmy, dokázat všechno to, co bylo jako mysterijní pravdy v jejich spisech. Tak vznikla ona podivuhodná věda, která se pokusila vykonat to největší co do důvtipu intelektu, co bylo vůbec v lidstvu kdy vykonáno. Po více staletí - ať si o obsahu scholastiky myslíme, co chceme - prostě tím, že se provádělo toto, jemné odlišování a konturování pojmů, vypěstovala se schopnost lidského přemýšlení a to bylo vtisknuto do kultury času. Bylo to ve třináctém až patnáctém století, že scholastika lidstvu vštíplala schopnost myslet důmyslně, důkladně logicky.

U těch, jimž opět byla více vštípena duše vědomá, respektive obraz, který se vyžívá jako duše vědomá Ježíše Nazaretského, se vyskytlo - protože já je v duši vědomé - zvláštní poznání, že v já může být nalezen Kristus. A poněvadž měli sami v sobě prvek duše vědomé z astrálního těla Ježíše Nazaretského, rozsvítil se jim v jejich nitru niterný Kristus. To byli ti, které znáte jako Mistra Eckharta, Johannese Taulera, a všichni nositelé středověké mystiky.

Tak vidíte, jak rozličné fáze astrálního těla, které byly rozmnoženy tím, že vysoká avatarská bytost Kristova vstoupila do těla Ježíše Nazaretského, dále působily v následující době a ovlivnily další vývoj křesťanství. Je to ostatně i jinak důležitý přechod. Vidíme, jak je lidstvo ve svém vývoji i jinak odkázáno na to, aby do sebe věkávalo tyto části bytosti Ježíše Nazaretského. V prvních staletích tu byli lidé, kteří byli zcela odkázáni na fyzickou úroveň; pak v následujících staletích přišli lidé, kteří byli přístupni věkát do svého věčného těla prvek věčného těla Ježíše Nazaretského. Později byli lidé více uzpůsobeni pro astrální tělo; proto jim teď mohl být věkán i obraz astrálního těla Ježíše Nazaretského. Astrální tělo je nositelem úsudkové síly. Úsudková síla se probouzí zcela zvláště ve dvanáctém až čtrnáctém století. To jste mohli zjistit také ještě z jiného jevu.

Až do této doby bylo zcela jasné, jaké mysterijní hloubky obsahovala Poslední večeře. Poslední večeře byla brána tak, - bylo o ní diskutováno jen v malé míře -, že člověk sám rozuměl, co cítí ve slovech: Toto je mé tělo a toto je má krev, protože Kristus poukázal na to, že bude sjednocen se Zemí, že bude planetárním duchem Země. A protože to nejčennější z fyzické Země je mouka, proto se pro

člověka stala mouka tělem Kristovým, a šťáva, která prochází rostlinami, se jim stala něčím z Kristovy krve; vědomím toho se hodnota Poslední večeře nezmenšila, ale naopak zvýšila. Něco z těchto nekonečných hloubek se cítilo v těchto staletích, až se pak probudila úsudková síla v astrálním těle. Od té doby pak teprve začal spor o Poslední večeři. Přemýšlejte jen o tom, jak v husitství, jak v luteránství a jeho odštěpení na zwinglianismus a kalvinismus se diskutuje, co má být Poslední večeře! Takové diskuse by byly dříve nemožné, protože tehdy měli lidé ještě bezprostřední vědomost o Poslední večeři. A tu vidíme potvrzení velkého historického zákona, který by měl být zvláště důležitý pro lidi zabývající se duchovní vědou: Pokud lidé věděli, co je Poslední večeře, nediskutovali, teprve když ztratili bezprostřední vědomost o Poslední večeři, začali diskutovat. Pokládejte to vůbec za známku toho, že nějakou věc vlastně nevíme, když o této věci začneme diskutovat. Kde něco víme, vyprávíme, co víme, a není zvláštní chuť diskutovat. Kde je chuť diskutovat, tu zpravidla není vědomí pravdy. Diskuze začíná teprve s nevěděním a je to stále a všude znamením propadu, pokud se týče vážnosti věci, když začne diskuze. Rozpad dotyčného proudění se vždycky oznamuje diskuzí. To je velmi důležité, že na duchovně-vědeckém poli se neustále učíme chápat: že vůle k diskutování vlastně smí být brána jako znamením nevědomosti; naproti tomu by se mělo pěstovat to, co stojí proti diskutování, vůle k učení, vůle postupně poznávat, o co se jedná.

Vidíme zde velkou historickou skutečnost potvrzenou vývojem křesťanství. Můžeme se však naučit ještě něco jiného, když vidíme, jak v těchto charakterizovaných staletích křesťanství je vytvářena úsudková síla - to, co je v astrálním těle - tato ostrá intelektuální moudrost. Ovšem, když se zaměříme na skutečnosti, nikoli na dogmatu, pak se na tom můžeme naučit, co křesťanství vůbec všechno při svém postupu udělalo. Co pak se stalo ze scholastiky, když ji nebereme podle jejího obsahu, ale když se na ni díváme jako na pěstování, výchovu schopností? - Víte, co se z toho stalo? - Stala se z ní moderní přírodní věda! Moderní přírodní věda není vůbec myslitelná bez reality křesťanské vědy středověku. Nejen že Koperník byl kanovník, že Giordano Bruno byl dominikán, ale všechny myšlenkové formy, jimiž se lidé v patnáctém, šestnáctém století přírodními objekty zabývali, nejsou nic jiného než to, co se vychovalo, vypěstovalo od jedenáctého do šestnáctého století křesťanskou vědou středověku. Nežijí v realitě, ale v abstrakcích ti, kteří hledají v knihách scholastiky, srovnávají to s novější přírodní vědou a pak říkají: Haeckel a tak dále tvrdí něco zcela jiného. Záležejí na skutečnostech! Takový Haeckel, takový Darwin, takový Du Bois-Reymond, takový Huxley a jiní by byli všichni nemožní, kdyby byla nepředcházela křesťanská věda středověku. Ze mohou myslet tak, jak myslí, za to vděčí křesťanské vědě středověku. Taková je realita. Na ní se lidstvo naučilo myslet v pravém slova smyslu.

Ta věc jde ještě dále. Čtete Davida Friedricha Strausse. Pokuste se pohledět na způsob, jak myslí. Pokuste se vyložit si jeho myšlenkou ve útvary: jak chce vylíčit, že celý život Ježíše Nazaretského je mýtus. Víte, odkud má tu myšlenkovou ostrost? - Má ji z křesťanské vědy středověku. Všechno to, čím dnes lidé tak radikálně bojují proti křesťanství, to se naučili na křesťanské vědě středověku. Vlastně by dnes nemohl být žádný odpůrce křesťanství, u něhož by se nedalo snadno dokázat, že by vůbec nemohl myslet tak, jak myslí, kdyby se nenaučil myšlenkové formy na křesťanské vědě středověku. To by ovšem znamenalo brát světové dějiny reálně v úvahu.

A co se stalo od šestnáctého století? Od šestnáctého století se uplatňovalo stále více já, a tím i lidský egoismus, a tím i materialismus. Lidé se odnaučili a zapomněli, co všechno přijalo já jako obsah: museli se proto omezit na to, co může já pozorovat, co může dát obyčejnému rozumu nástroj obyčejné smyslovosti; jen to mohlo vzít do svého vnitřního bydliště. Kultura jáství naplňuje kulturu od šestnáctého století. Co musí teď vejít do tohoto já? Křesťanský vývoj prodělal vývoj ve vnějším fyzickém těle, vývoj v věčném těle i v astrálním těle a pronikl až k já. Teď musí do tohoto já přijmout mystéria a tajemství samého křesťanství. Teď je třeba umožnit, aby se z já stal orgán citlivý pro Krista,

poté, co se já chvíli učilo křesťanstvím a myšlenky používalo pro vnější svět. Teď musí toto já opět najít moudrost, která je pramoudrostí velkého avatara, Krista samého. A jak se to musí stát?- Duchovně-vědeckým prohloubením křesťanství. Pečlivě připraven třemi stupni fyzického, éterného a astrálního vývoje mělo by teď člověku záležet na tom, aby se mu v nitru otevřel příslušný orgán, aby teď hleděl do svého duchovního okolí oním zrakem, který mu může otevřít Kristus. Kristus sestoupil na Zemi jako největší avatarská bytost. Nalaďme se na tuto perspektivu: zkusme se dívat na svět tak, jak se můžeme na svět dívat, když jsme do sebe přijali Krista. Pak najdeme celý svůj světový vývoj prožhavený a proniknutý Kristovou bytostí. To znamená, že líčíme, jak postupně vzniklo na Saturnu fyzické tělo člověka, jak na Slunci k tomu přistoupilo éterné tělo, na Měsíci astrální tělo a na Zemi pak k tomu přišlo já, a shledáme, že to vše spěje k cíli stát se stále samostatnějším a individuálnějším, aby ona moudrost, která přichází ze Slunce k Zemi, se vtělila do zemského vývoje. Tedy: perspektivním středem úvah o světě se pro osvobozené já novější doby musí stát Kristus a křesťanství.

Tak vidíte, jak se křesťanství postupně připravilo pro to, čím se má stát. Se svou fyzickou poznávací schopností přijímal křesťan v prvních staletích křesťanství, později pak dále svou éternou poznávací schopností a svou astrální poznávací schopností během středověku. Pak bylo křesťanství ve své pravé podobě na chvíli zatlačeno, až se vychovalo já třemi těly ve vývoji pokřesťanského vývoje. Ale když se toto já naučilo myslet a zaměřit pohled na objektivní svět, je teď také zralé v tomto objektivním světě vidět ve všech jevech to, co je tak niterně spojeno jako duchovní skutečnosti s ústřední bytostí, s bytostí Kristovou: zřít Krista všude jako základnu v nej četnějších podobách. Tím jsme právě u východiska duchovně-vědeckého pochopení a poznání křesťanství - a poznáváme, jaká úloha a jaké poslání je přiděleno tomuto hnutí za duchovní poznání. Tu poznáváme zároveň realitu tohoto poslání. Tak jako má jednotlivý člověk fyzické tělo, éterné tělo, astrální tělo a já a postupně vystupuje do stále vyšších výšek, tak je to i v dějinném vývoji křesťanství. Dalo by se říci: i křesťanství má fyzické tělo, éterné tělo, astrální tělo a já, já, které může dokonce popírat svůj původ, jako je tomu v naší době, jak se vůbec může stát já sobeckým, ale být přece já, které může do sebe současně přijmout pravou Kristovu bytost a vystupovat na stále vyšší stupně bytí. Čím je člověk jako jedinec, tím je velký svět jak ve svém celku, tak i v průběhu dějinného vývoje.

Uvažuj eme-li takto o věci, otevře se nám z duchovně-vědeckého hlediska dalekosáhlá perspektiva do budoucnosti. A my víme, jak ta nám může zachvátit srdce a naplnit je obsahem. Chápeme stále více, co máme dělat, a víme také, že netápeme v temnotě. My jsme si totiž nevymysleli žádné ideje nazdařbůh do budoucnosti, ale chceme mít takové ideje a jediné je následovat, které byly postupně připravovány po staletí. Jako je pravda, že já se musí nejdříve objevit a postupně vyvinout na duchovní já, životního ducha a duchovního člověka, když tu nejdříve byly fyzické tělo, éterné tělo a astrální tělo, tak se mohl moderní člověk vyvinout opravdu jen se svou podobou já, se svým dnešním myšlením z astrálního, éterného a fyzického podoby křesťanství. Já se stalo křesťanstvím. Jako je pravdivé, že to byl vývoj z minulosti, tak je pravda, že podoba já lidstva se může objevit, teprve když se vyvinuly astrální a éterné podoby křesťanství. Křesťanství se bude vyvíjet dále do budoucnosti, bude lidstvu poskytovat ještě úplně jiné věci a křesťanský vývoj a křesťanský postoj k životu vzniknou v nové podobě: objeví se proměněné astrální tělo jako křesťanské duchovní já, proměněné éterné tělo jako křesťanský životní duch. A ve svítící perspektivě budoucnosti září křesťanství před naší duší jako hvězda, již jdeme vstříc, duchovní člověk, zcela prosvícen a prožhnut duchem křesťanství.